

Fénytemplom Velemérben

Nagy László – OEE

„Nekem ne lenne hazám?” — tette fel egykor hétről hétre a kérdést a tévénezőknek Szabados Tamás természetfilmes operatőr, méltatlanul háttérbe szoruló hazai kincseinket bemutató legendás kisfilmsorozata. Ki ne tudna erre a költőinek szánt kérdésre jobb választ adni, mint a hazai erdők mélyén rejtőző, számos történelmi, földrajzi, természeti értéket ismerő és munkája során megőrző, időnként azt bemutató erdész. Új rovatunkban megjelenő cikkeink erdeink természeti, gazdasági értékein túl, e másfajta, rejtőzködőbb dimenzió értékei közt igyekeznek az olvasót kalauzolni.

Az Őrség. Ma is titokzatosan, valami megfoghatatlanul varázsos egyedi ízzel csengő tájnevünk, egy olyan táj, ahol az apró, mesés kis falvak a dombtetőkön húzódnak meg, és ahol e falvakban még igazi emberi értékek rejtőznek a természet nyugalma, csendje és békéje adta keretek között.

Az Őrség füve és az őrségi erdők országosan ismert fogalmakká váltak az elmúlt évtizedek alatt. Évente kétszer, háromszor kaszált rétek, legelők váltakoznak a sajátos arculatú és történetű erdőtömbökkel. Az erdészek számára az őrségi paraszti szálalás jól ismert kezelési mód. A szentgyörgyvölgyi szálaló erdő pedig, szakmai példaként, egy hajdan többkorú és többszintes szálaló szerkezetű erdőtömb sokat emlegetett „terminus technicus”-a.

Szentgyörgyvölgy szomszédságában fekvő Velemérben, ugyancsak fákkal, erdővel körülvéve olyan kulturális örökségünk rejtőzik, melynek létrejöttében és működésében legalább akkora szerepe van a fénynek, mint a fent emlegetett szálalóerdő szerkezet fényigényes fajainak felújulásában.

Az Őrség délkeleti sarkában eldugottan rejtőzködő település határában található Pap-réten, magányosan áll a Szentháromság titulusú veleméri templom, melyet nyugodtan nevezhetünk – egyszerűsége törekvő formái ellenére is – a „fény templomának”.

Az erőteljes hatású, letisztult román kori stílusú épület építési ideje ismeretlen. Első okleveles említése 1360-ból való. Az épületen nem történt nagyobb átalakító beavatkozás, így ma is az eredeti formájában csodálhatjuk meg. Építészeti értékeinek egyik nagyszerűsége a falak belső felületein látható színes falfestményekben rejtőzik.

Az épület kifestésének ideje és az alkotó személye jól ismert. A templomba belépve az 1377-78 között készült képeken – a szentély északi falán önarc képen is megőrkített – Aquila János művészetét csodálhatjuk meg. A név azonban nem személynév, hanem a középkori egyházművészek közös latin megnevezése, mivel védőszentjük János apostol volt, akinek az attribútuma, a sas.

A XVI. század idején a falakra vastag mészréteg került. Ez utólag áldásos haszonnal járt, mivel az épület mostoha sorsa ellenére megvédte az alkotásokat. A XIX. században a templom épülete rendkívül rossz állapotban volt. A tetőzet teljes egésze beomlott, a csapadék a falakon lecsorogva megbontotta a mészréteget és a festmények pusztulásnak indultak. Rómer Flóris művészettörténész kitaró munkájának köszönhetően a templomot később befedték így a festmények megmenekültek a teljes pusztulástól.

A festmények és a templom épületének tudatos építészeti megoldásai és funkcionalitása közötti kapcsolatot, a résablakokon betekintő természet, maga a napfény teremti meg. Az épület a kor szokásainak megfelelően keletelt vagyis a szentély kelet felé néz. A tájolás azonban előre tervezetten nem pontos, hanem 18,5 fokkal északra tér el. Ennek jelentősége csillagászati alapokon nyugszik. A keskeny résablakokon keresztül a Nap évi járásának megfelelően, éles kontúrokkal elhatárolt fénysugarak járnak körbe a falakon és ezzel együtt a falfestményeken. A napfény járása az olvasni nem tudó középkori ember számára egyértelmű sorvezetőként szolgált a képek értő olvasásához és értelmezéséhez. A nyári napfordulókor beeső első fénysugarak a Madonna kép alatt látható bűnösökre vetülnek, jelezve ezzel, hogy a fénybőség időszakában számukra is van bűnbocsánat. Közvetlenül a szentély résablaka felett Krisztus képmása látható. A képmás szerves foly-

tatása a keskeny középkori ablak, mely által maga az ablakon beeső fény Krisztus teste.

A napféjgyenlőségek idején a napfény nem juthat el az északi falra festett jelenetsorokra, csak visszaverődés által. A déli oldalon sorakozó ablakokon azonban találunk egy furcsa építészeti megoldást. Belül is aszimmetrikus vízvezető rézsűvel rendelkeznek. Ennek értelme a fény vetülésének, vetítésének szabályozásában rejlik. Minden alak, jelenet akkor kapjon megvilágítást, amikor az ideje érkezett. Az eredeti padozat valószínűleg fényvisszaverő szereppel is bírt, mert ha a résablakokon bejutó fény ilyen anyagra jut a padló meghatározott he-

A szentély a Krisztus képmással

lyén, akkor egy időben vetül a Szent László ábrázolásra és a csillagra. Ez pedig a középkori krónikáink szerint sem a véletlen műve, mivel az akkori közgondolkodásban és a leírt szövegekben Szent Lászlót úgy tartották számon, mint „a csillagok közt fényes csillagot”. Egyértelmű, hogy a természet életető energiaforrása, a napfény aktív szerepet játszik a templom éves liturgikus életében. Valószínű ez más hasonló korú templomainkban is ugyanígy lehetett. A vele mért templomban viszont ma is megfigyelhetően működik a napfény csodája. Akárcsak erdeinkben.

Kép: **Simon Attila** fotográfus

Tovább bővült a tagsági kedvezményrendszer

December végén, az ünnepek előtti napokban az érvényes egyesületi tagsággal rendelkező OEE tagok a Mountex Outdoor túra-, szabadidő- és sportfelszereléseket forgalmazó, magyar tulajdonú kereskedelmi cég országos bolt-hálózatában érvényesíthető kedvezménykártyát és az Alexandra Könyváruházak törzsvásárlói kártyáját találhatták a postaládájukba nézve. Mindkét kártya az OEE tagsági kártyával igénybe vehető tagsági kedvezményrendszer szolgáltatásbővülésének újabb állomása. Az alábbiakban röviden összefoglaljuk az új kártyák használatának tudnivalóit.

A **MOUNTEX** üzletekben minden teljes árú termék árából 7% vásárlási kedvezmény érvényesíthető a megkapott Mountex-kártyával. A kedvezmény a kifutó termékeket árusító Outletben, a www.mountex.hu és a www.tnfsshop.hu web-shopokon keresztül vásárolt termékekre is vonatkozik.

Közvetlen beváltási helyszínek:
 3526 Miskolc, Stop-shop, Szentpéteri kapu 80/a.,
 1092 Budapest, Ferenc krt. 2-4.,
 1134 Budapest, Váci út 19.,
 2040 Budaörs, Malomkő u. 7.
 Outlet bolt:
 2000 Szentendre, Rózsa u. 16.

Az **Alexandra Könyváruházak** törzsvásárlói kártyájával az ország valamennyi Alexandra Könyváruházában az OEE tagjai a mindenkori törzsvásárlói kedvezményekben részesülnek. Az Alexandra Könyváruházak üzleteiben a könyvek esetében 10%, CD, DVD és egyéb termékek esetében 5% vásárlási kedvezményt jelent. Ez más kedvezményekkel nem vonható össze, és nem vonatkozik az akciós termékekre és tankönyvekre. A kedvezmény érvényesítési helyeit a www.alexandra.hu oldal üzletlistája tartalmazza. 🌿

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadászházi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot!
 A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg.

A kártya névre szóló, sorszámmal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2012-ben kiosztott kártyák érvényessége 2013. február 28-ig tart. A 2013-ra szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg a helyi csoportokon keresztül, akik teljesítették az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A 2013. évi tagdíjak befizetési határideje: 2013. január 27.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

MOUNTEX
A TÚRABOLT

Nimród
Vadász-őrgöngy bolt

ALEXANDRA
Művelés, árt. könyv

STIHL

Baumgarten
www.baumgartner.hu

Harmónia-VADÁSZBOLTOK